

STEPHEN
KING

ALLES IS EVENTUEEL

VERWACHT HET ONVERWACHTE...

Inhoud

Inhoud

Inhoud

INHOUD

Inhoud

Ik nam alle schoppenkaarten uit een spel, plus een joker. Van aas tot heer = 1-13. Joker = 14. Ik schudde de kaarten en deelde ze. De volgorde waarin ze uit het spel kwamen, werd de volgorde van de verhalen, gebaseerd op hun positie in de lijst die mijn uitgever me stuurde. Toevallig ontstond een erg mooi evenwicht tussen de literaire verhalen en de sensationele verhalen. Aan ieder verhaal voegde ik enkele verklarende opmerkingen toe, ervoor of erna, afhankelijk van wat me het meest passend leek. Volgende collectie: geselecteerd door tarot.

Inleiding: Beoefening van een (bijna) verloren kunst 9

Sectiekamer Vier 19

De man in het zwarte pak 45

Al wat je bemint, zal worden weggevoerd 71

De dood van Jack Hamilton 87

In de doodskamer 119

De Kleine Zusters van Eluria 145

Alles is Eventueel 213

L.T.'s theorie over huisdieren 267

Het wegvirus rijdt naar het noorden 291

Lunch in het Gotham Café 317

Dat gevoel waarvan je alleen in het Frans kunt zeggen wat het
is 351

1408 369

Achtbaan 409

Gelukvogel 451

*Inleiding: Beoefening van
een (bijna) verloren kunst*

Inleiding: Beoefening van
een (bijna) verloren kunst

Inleiding: Beoefening van een (bijna) verloren kunst

Inleiding: Beoefening van
een (bijna) verloren kunst

Ik heb meer dan eens over de vreugde van het schrijven geschreven en vind het niet nodig om die oude prak nog maar weer eens op te warmen, maar ik wil wel iets opbiechten: ik beleef ook een enigszins verknipt amateuristisch genoegen aan de zakelijke kant van wat ik doe. Ik mag daar graag mee klungelen en ik ben dan ook niet vies van een beetje kruisbestuiving in de media en het uitproberen van nieuwe mogelijkheden. Ik heb geprobeerd visuele romans te schrijven (*De storm van de eeuw*, *Rose red*), feuilletons (*De groene mijl*) en feuilletons op het internet (*The plant*). Dat doe ik niet om meer geld te verdienen en ook niet echt om nieuwe markten te creëren. Ik mag gewoon graag proberen de daad, de kunst en het ambacht van het schrijven op verschillende manieren te beoefenen, het proces te verfrissen en de resultaten – met andere woorden, de verhalen – zo helder mogelijk te laten zijn.

Ik begon in bovenstaande regel te schrijven ‘de verhalen nieuw te laten zijn’, maar was toen zo eerlijk die frase te schrappen. Ik bedoel, kom nou, dames en heren, wie kan ik na al die tijd nog in de maling nemen, behalve mijzelf? Ik verkocht mijn eerste verhaal toen ik een student van eenentwintig was. Ik ben nu vierenvijftig en in al die jaren gingen er heel wat woorden door de organische computer/tekstverwerker van een kilo waar ik mijn Red Sox pet aan hang. Het schrijven van verhalen is al heel lang niet nieuw meer voor mij, maar dat wil niet zeggen dat het minder fascinerend is geworden. Maar als ik geen manieren vind om de verhalen fris en interessant te houden, worden ze snel oud en afgezaagd. Dat wil ik niet laten gebeuren, want ik wil de

mensen die mijn dingen lezen niet bedriegen (jou dus, beste Trouwe Lezer), en ik wil mezelf ook niet bedriegen. Per slot van rekening doen we dit samen. Dit is een uitstapje van ons beiden. We moeten plezier hebben. We moeten dansen. Hou dat even in gedachten, dan komt hier weer een verhaal. Mijn vrouw en ik bezitten twee radiostations, ja? WZON-AM, dat is sportradio, en WKIT-FM, dat is klassieke rock ('The Rock of Bangor', zeggen we). Radio is tegenwoordig een keiharde business, vooral op een markt als Bangor, waar te veel stations en niet genoeg luisteraars zijn. We hebben hedendaagse country, klassieke country, oude nummers, klassieke oude nummers, Rush Limbaugh, Paul Harvey en Casey Kasem. De stations van Steve en Tabby King draaien al vele jaren met verlies – de verliezen zijn niet groot maar wel groot genoeg om me dwars te zitten. Ik mag namelijk graag een winnaar zijn, en terwijl we winnen in de Arbs (de Arbitron-ratings, die voor de radio ongeveer hetzelfde zijn als de Nielsens voor de televisie), komen we ieder jaar weer onder de streep uit. Ik heb me laten vertellen dat er gewoon niet genoeg reclame-inkomsten op de markt voor Bangor zijn, dat de koek in te veel stukken wordt gesneden.

Toen kreeg ik een idee. Ik zou een hoorspel schrijven, dacht ik, zoals de hoorspelen waarnaar ik met mijn grootvader luisterde toen ik in Durham, Maine, opgroeide. Een Halloween-hoorspel! Ik wist natuurlijk van Orson Welles' beroemde – of beruchte – Halloween-bewerking van *The war of the worlds* in *The Mercury Theatre*. Welles was op het idee gekomen (een absoluut briljant idee) om H.G. Wells' klassieke verhaal over een invasie van buitenaardse wezens als een serie nieuwsbulletins en reportages op de radio te brengen. Het werkte ook nog. Het werkte zo goed dat overal in het land mensen in paniek raakten en Welles (Orson, niet H.G.) zich in *The Mercury Theatre* van de week daarop publiekelijk moest verontschuldigen. (Ik wed dat hij dat grijnzend deed – ik weet dat ik zou grijnzen, als ik ooit zo'n krachtige, overtuigende leugen had kunnen bedenken.)

Ik dacht, wat Orson Welles lukte, lukt mij misschien ook wel. In plaats van met dansmuziek te beginnen, zoals de Wells-bewerking, zou mijn programma beginnen met Ted Nugent die 'Cat Scratch Fever' jengelde. En dan zou de presentator de muziek onderbreken, een van onze echte WKIT-persoonlijkheden (niemand noemt ze nog diskjockeys). 'Dit is J.J. West, WKIT nieuws,' zou hij zeggen. 'Ik bevind me in het centrum van Bangor, waar zo'n duizend mensen dicht opeengepakt op

Pickering Square staan. Ze kijken naar een groot, zilverig schijfachtig voorwerp dat naar de grond afdaalt... Wacht even, als ik de microfoon omhooghoud, kunt u het misschien horen.'

En dan zouden we er meteen middenin zitten. Ik kon onze eigen productiefaciliteiten gebruiken om de geluidseffecten te maken, plaatse-lijke amateuracteurs konden de rollen spelen, en weet je wat nog het beste zou zijn? Het allerbeste? We konden het resultaat op de band zetten en het aan stations in het hele land verkopen! De resulterende inkomsten, nam ik aan (en mijn boekhouder was het daarmee eens) zouden 'inkomsten radiostation' zijn, dus niet 'inkomsten publicaties'. Het was een manier om het tekort aan reclame-inkomsten te omzeilen, en aan het eind van het jaar zouden de radiostations eindelijk eens uit de rode cijfers zijn!

Het idee voor het hoorspel was opwindend, en het vooruitzicht dat ik mijn stations met mijn vaardigheden als schrijver winstgevend zou maken, was ook opwindend. Nou, wat gebeurde er? Ik kon het niet – dat gebeurde er. Ik probeerde en probeerde het, en alles wat ik schreef, klonk naar een verhaal. Geen hoorspel, niet iets waarvan je in je hoofd kon zien hoe het zich afspeelde (degenen die oud genoeg zijn om zich radioprogramma's als *Suspense* en *Gunsmoke* te herinneren, weten wat ik bedoel), maar zoiets als een boek dat op een band was ingesproken. Ik weet zeker dat we het evengoed aan andere radiostations hadden kunnen slijten en er geld aan hadden kunnen verdienen, maar ik wist dat het stuk geen succes zou worden. Het was saai. Ik zou de luisteraar bedriegen. Het was defect en ik kon het niet repareren. Het schrijven van hoorspelen is een verloren gegane kunst, denk ik. We kunnen niet meer met onze oren zien, al konden we dat vroeger wel. Ik herinner me dat ik hoorde hoe in een hoorspel iemand met zijn knokkels op een hol blok hout trommelde... en dat ik Matt Dillon dan met zijn stoffige laarzen naar de bar van de Long Branch Saloon zag lopen, alsof ik er zelf bij stond. Dat lukt nu niet meer. Die tijd is voorbij.

Het schrijven van toneelstukken zoals Shakespeare deed – komedie en tragedie in rijmloze verzen – is ook een kunst die verloren is gegaan. Mensen gaan nog wel naar producties van *Hamlet* en *King Lear*, maar laten we eerlijk zijn: hoe denk je dat een van die stukken het op de tv zou doen tegenover *Weakest Link* of *Survivor Five: Stranded on the moon*, zelfs wanneer je Brad Pitt als Hamlet en Jack Nicholson als Polonius kon krijgen? En hoewel mensen nog steeds naar elizabethaanse

stukken als *King Lear* en *Macbeth* gaan, is het genoeg dat we aan een kunstvorm beleven lichtjaren verwijderd van het vermogen om een nieuw voorbeeld van die kunstvorm te creëren. Nu en dan probeert iemand op Broadway of daarbuiten een toneelstuk in rijmloze verzen op te voeren. Het wordt altijd een flop.

Poëzie is géén verloren gegane kunst. Poëzie is beter dan ooit. Natuurlijk heb je het gebruikelijke stel idioten (zoals de auteurs van het blad *Mad* zich noemden) die denken dat ze het kunnen, mensen die het verschil tussen pretentie en genialiteit niet weten, maar er zijn ook veel briljante beoefenaren van die kunst. Als je me niet wilt geloven, moet je in je plaatselijke boekhandel maar eens in de literaire tijdschriften kijken. Tegen elke zes klungelige gedichten die je leest zul je daar één of twee goede aantreffen. En geloof me, dat is een heel acceptabele verhouding.

Het korte verhaal is ook geen verloren gegane kunst, maar ik zou willen beweren dat het veel dichters bij het moment van uitsterven staat dan poëzie. Toen ik in dat heerlijk antieke jaar 1968 mijn eerste korte verhaal verkocht, klaagde ik al over de gestage slijtage van de markt: de pulpuutgaven waren weg, de verhalenbundels waren aan het verdwijnen, de weekbladen (zoals *The Saturday Evening Post*) waren op sterven na dood. In de jaren daarna heb ik de markt voor korte verhalen voortdurend zien slinken. God zegene de kleine tijdschriften, waar jonge schrijvers hun verhalen nog in ruil voor presentexemplaren kunnen publiceren, en God zegene de redacteurs die al dat geleuter lezen (zeker na de miltvuurpaniek van 2001), en God zegene de uitgevers die nu en dan nog steeds het groene licht geven voor een bundel met oorspronkelijke verhalen, maar God hoeft Zijn hele dag – of zelfs Zijn koffiepauze – niet aan het zegenen van die mensen te besteden. Tien of vijftien minuten is genoeg. Hun aantal is klein, en elk jaar zijn er een of twee minder. Het blad *Story*, een baken voor jonge schrijvers (indertijd ook voor mezelf, al heb ik er nooit in gepubliceerd), is nu verdwenen. *Amazing Stories* is ook weg, ondanks herhaalde pogingen om het te reanimeren. Interessante sciencefictiontijdschriften als *Vertex* zijn weg, en natuurlijk de horrorbladen als *Creepy* en *Eerie*. Die geweldige periodieken zijn allang weg. Nu en dan zal iemand proberen een van deze bladen weer tot leven te wekken. Terwijl ik dit schrijf, beleeft *Weird Tales* zo'n revival. Meestal mislukken die pogingen. Het is net als met die toneelstukken in rijmloze verzen, die stukken die zich

openen en sluiten in wat niet meer dan een oogwenk lijkt. Als het weg is, kun je het niet terughalen. Wat verloren is gegaan, heeft de neiging verloren te blijven.

In de loop van de jaren ben ik korte verhalen blijven schrijven, voor een deel omdat de ideeën zich van tijd tot tijd nog aandienen – prachtig gecompriëerde ideeën die het uitschreeuwen gedurende drieduizend woorden, misschien negenduizend, vijftienduizend op zijn allerhoogst – en voor een deel omdat ik op die manier, in elk geval voor mezelf, bevestig dat ik nog niet door mijn voorraad inspiratie heen ben, ongeacht wat de critici die mij minder welgezend zijn mogen denken. Korte verhalen zijn nog steeds stukwerk, het equivalent van die unieke voorwerpen die je in een kunstnijverheidswinkel kunt kopen. Tenminste, als je het geduld hebt om te blijven wachten tot het in de achterkamer met de hand gemaakt is.

Maar er is geen reden waarom verhalen op de goeie ouwe manier van mijn-vader-deed-het-ook-zo op de markt worden gebracht, alleen omdat verhalen zelf op die manier zijn gemaakt, en evenmin is er enige reden om aan te nemen (zoals veel chagrijnen in de kritische pers schijnen te doen) dat de manier waarop een verhaal of roman wordt verkocht het product zelf kan besmetten of minderwaardig kan maken. Ik heb het nu over *Achtbaan*, dat absoluut de vreemdste manier was waarop ik ooit mijn waar op de markt bracht, en ook een verhaal dat goed illustreert wat ik duidelijk probeer te maken: wat verloren is gegaan, is niet gemakkelijk terug te halen, en als de dingen eenmaal voorbij een bepaald punt zijn gekomen, is uitsterving waarschijnlijk onvermijdelijk, maar een nieuwe kijk op één aspect van het schrijven – het commerciële aspect – kan soms het geheel verfrissen.

Achtbaan is geschreven na *Over leven en schrijven*, in de tijd dat ik nog herstelde van een ongeluk dat me in een staat van bijna constante fysieke ellende had gebracht. Het schrijven nam de ergste pijn weg. Het was (en is nog steeds) de beste pijnstiller in mijn beperkte arsenaal. Het verhaal dat ik wilde vertellen, was de eenvoud zelve, eigenlijk weinig meer dan een spookverhaal voor rond het kampvuur. Het ging over *De Lifter Die Door Een Dode Wordt Meegenomen*.

Terwijl ik in de irreële wereld van mijn verbeelding mijn verhaal aan het schrijven was, groeide in de al even irreële wereld van de e-commerce de dot-com-zeepbel. Eén aspect daarvan was het zogeheten elektronische boek, dat volgens sommigen het einde zou betekenen van het

boek zoals wij het altijd hebben gekend, een voorwerp van lijm en bindwerk, bladzijden die je met de hand kunt omslaan (en die er soms uitvallen, als de lijm zwak en het bindwerk oud is). Begin 2000 was er veel belangstelling voor een opstel van Arthur C. Clarke dat alleen in cyberspace werd gepubliceerd.

Maar dat was buitengewoon kort (zoals wanneer je je zuster kust, dacht ik toen ik het voor het eerst las). Toen ik klaar was met mijn verhaal, was het nogal lang. Susan Moldow, mijn redactrice bij Scribner (als fan van *X-files* noem ik haar agent Moldow... zoek dat maar eens uit), belde me op een dag op verzoek van Ralph Vicinanza en vroeg of ik iets op de elektronische markt zou willen proberen. Ik stuurde haar *Achtbaan* en wij drieën – Susan, Scribner en ik – maakten een klein beetje uitgeversgeschiedenis. Enkele honderdduizenden mensen downloadden het verhaal, en uiteindelijk verdiende ik er een beschamende hoeveelheid geld aan. (Alleen is dat een grove leugen, ik schaamde me helemaal niet.) Zelfs de audiorechten leverden meer dan honderdduizend dollar op, een lachwekkend kolossaal bedrag.

Ben ik nu aan het pochen? Is dit blaaskakerij van mij? In zekere zin wel. Maar ik wil je ook vertellen dat *Achtbaan* me stapelgek maakte. Als ik in een van die sjieke luchthavenlounges ben, kijkt de rest van de clientèle meestal niet naar me om; ze hebben het allemaal te druk met in hun telefoons praten of zaken doen aan de bar. En dat vind ik prima. Nu en dan komt er eentje naar me toe en vraagt me een papieren servetje te signeren voor zijn echtgenote. Die kerels, keurig in het pak en uitgerust met een aktetas, vertellen er meestal bij dat die echtgenote ál mijn boeken heeft gelezen. Zijzelf daarentegen hebben er niet één gelezen. Dat vertellen ze me ook. Gewoon te druk gehad. Ze lezen *De zeven gewoonten van erg succesvolle mensen*, en ze lezen *Wie heeft mijn kaas gepikt?*, en ze lezen *Het gebed van Jabes*, en dat is het wel zo'n beetje. Ik moet opschieten, zeggen ze, vlug vlug, over zo'n vier jaar staat er een hartaanval op het programma, en ik wil dat als het zover is mijn pensioenplan helemaal in orde is.

Toen *Achtbaan* als e-boek was gepubliceerd (met omslag, colophon van Scribner en noem maar op), kwam er verandering in dat alles. Voortaan werd ik in die luchthavenlounges zowat onder de voet gelopen! Zelfs in de lounge van Boston Amtrak. Ik werd op straat aangesproken. Een tijdje had ik, als ik had gewild, maar liefst drie keer per dag in een talkshow kunnen optreden (ik bewaarde mezelf voor Springer,

maar Jerry belde niet). Ik kwam zelfs op de omslag van *Time*, en de *New York Times* kwam met een uitgebreid betoog over wat ze het succes van *Achtbaan* en de mislukking van zijn opvolger in cyberspace, *The Plant*, noemden. God nog aan toe, ik stond op de voorpagina van de *Wall Street Journal*. Zonder het te willen was ik een tycoon geworden.

En weet je wat me zo gek maakte? Weet je waardoor het allemaal zo zinloos leek? Nou, niemand gaf iets om het verhaal zelf. Sterker nog, niemand vroeg zelfs naar het verhaal, en weet je wat? Het is een erg goed verhaal, al zeg ik het zelf. Eenvoudig maar leuk. Het doet wat het moet doen. Als het je zover kreeg dat je de televisie uitzette, is het (of een van de verhalen in de verzameling die hier volgt) in mijn ogen al een totaal succes.

Maar na *Achtbaan* wilden al die kerels met stropdassen alleen maar van me weten: 'Hoe loopt het? Hoe verkoopt het?' Hoe moest ik hun vertellen dat het me geen bal kon schelen of het de markt veroverde en dat het er mij alleen maar om ging of het de harten van de lezers veroverde. Slaagde het daarin? Faalde het? Drong het tot de zenuweinden door? Veroorzaakte het die lichte huivering die de *raison d'être* van het angstaanjagende verhaal is? Het drong geleidelijk tot me door dat ik weer eens een voorbeeld van een creatief laagtij meemaakte, weer een stap van weer een kunst op een weg die best eens naar uitsterving zou kunnen leiden. Het is vreemd en ook decadent om op de omslag van een belangrijk blad te verschijnen omdat je een andere route naar de markt hebt gebruikt. En het is nog vreemder om te beseffen dat al die lezers misschien veel meer geïnteresseerd waren in de nieuwigheid van de elektronische verpakking dan in datgene wat er in die verpakking zat. Wil ik weten hoeveel van de mensen die *Achtbaan* hebben gedownload het verhaal ook hebben gelezen? Nee. Ik denk dat ik enorm teleurgesteld zou zijn.

E-publishing heeft misschien wel en misschien niet de toekomst; geloof me, het kan me geen bal schelen. Voor mij was die nieuwe route alleen maar een andere manier om te proberen mezelf volkomen bij het proces van het verhalen schrijven betrokken te houden – en om die verhalen bij zo veel mogelijk mensen te krijgen.

Dit boek zal waarschijnlijk een tijdje op de bestsellerlijsten staan; in dat opzicht heb ik erg veel geluk gehad. Maar als je het daar ziet staan, vraag je dan af hoeveel ándere boeken met korte verhalen in de loop

van een jaar op de bestsellerlijsten komen, en hoelang nog van uitgever verwacht mag worden dat ze boeken publiceren van een type dat lezers niet erg interesseert. Toch doe ik weinig dingen liever dan op een gure avond met een kop thee in mijn favoriete stoel zitten, naar de wind buiten luisteren en een goed verhaal lezen dat ik in één keer uit kan krijgen.

Het schrijven van verhalen is minder gemakkelijk. Voor zover ik me herinner, zijn maar twee verhalen uit deze bundel – het titelverhaal en ‘L.T.’s theorie over huisdieren’ – geschreven zonder dat er veel meer inspanning aan te pas kwam dan je uit het relatief kleine resultaat zou afleiden. En toch denk ik dat ik erin geslaagd ben mijn ambacht levend te houden, in elk geval voor mezelf, vooral omdat ik weiger een jaar te laten voorbijgaan zonder minstens een of twee verhalen te schrijven. Niet voor het geld, zelfs niet echt uit liefde, maar gewoon omdat ik vind dat het moet. Want als je korte verhalen wilt schrijven, moet je meer doen dan aan het schrijven van korte verhalen denken. Het is iets anders dan fietsen, meer iets als trainen in de sportschool: je kunt kiezen of je er gebruik van maakt of niet.

Het doet me een groot genoegen om deze verhalen hier gebundeld te zien. Ik hoop dat jij er ook genoeg aan zult beleven. Je kunt het me laten weten op www.stephenking.com, en je kunt nog iets anders voor me (en voor jezelf) doen: als deze verhalen je iets doen, kun je een andere verhalenbundel kopen, bijvoorbeeld *Sam the Cat* van Matthew Klarn of *The Hotel Eden* van Ron Carlson. Dat zijn maar twee van de goede schrijvers die prima werk leveren, en hoewel het nu officieel de eenentwintigste eeuw is, doen ze dat op de oude vertrouwde manier: één woord tegelijk. En daarbij maakt het niet uit dat hun werk uiteindelijk in de vorm van verhalen verschijnt. Als je wilt, kun je hen steunen. De beste manier van steunen is eigenlijk ook hetzelfde gebleven: *lees hun verhalen*.

Ik zou graag een paar mensen willen bedanken die de mijne hebben gelezen: Bill Buford van *The New Yorker*; Susan Moldow van Scribner; Chuck Verrill, die in de loop van de jaren zoveel van mijn werk heeft gecorrigeerd; Ralph Vicinanza, Arthur Greene, Gordon Van Gelder en Ed Ferman van *The Magazine of Fantasy and Science Fiction*; Nye Willden van *Cavalier*, en wijlen Robert A. W. Lowndes, die in 1968 dat eerste korte verhaal kocht. En ook – het belangrijkste – mijn vrouw Tabitha, die nog steeds mijn favoriete Trouwe Lezer is. Dit zijn allemaal